Ministerie van Justitie en Veiligheid

De Minister van Justitie en Veiligheid
De Minister voor Rechtsbescherming

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Veiligheid en Bestuur

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
6 maart 2023

Ons kenmerk
4527571

Bijlagen
3

nota

Eindrapport plan- en procesevaluatie actieplan Wapens en Jongeren 2022

Algemene leiding		
Minister	Minister	SG
Datum/eindparaaf	Datum/paraaf	Datum/paraaf

Door tussenkomst van	
DVB	DGRR
Datum/paraaf	Datum/paraaf

Van
Datum/paraaf

1. Aanleiding

Op 26 januari 2023 heeft het WODC het onderzoeksrapport 'Plan- en procesevaluatie Actieplan Wapens en Jongeren' aangeboden aan het ministerie van Justitie en Veiligheid.

De afgelopen jaren is het wapengebruik onder jongeren toegenomen. De daders van steekincidenten worden steeds jonger en het aantal steekincidenten waarbij jongeren betrokken zijn stijgt. Om deze problematiek terug te dringen, is in 2020 het Actieplan Wapens en Jongeren opgesteld. Met dit actieplan werkten 20 gemeenten, het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, bureau Halt, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Openbaar Ministerie, Politie, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdreclassering en Jeugdbescherming en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Ministerie van Justitie en Veiligheid samen om het wapenbezit en -gebruik onder jongeren terug te dringen.

In de periode van 2020 tot en met 2022 zijn zestien acties uitgevoerd om dit doel te bereiken, het voorliggende rapport omvat de evaluatie van het actieplan. In de planevaluatie wordt geanalyseerd hoe het actieplan tot stand is gekomen en op basis van welke aannames voor bepaalde acties is gekozen. In de procesevaluatie

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
6 maart 2023

Ons kenmerk
4471311

wordt de uitvoering van het actieplan door de gemeenten en de rijksoverheid beschreven; welke acties hebben gemeenten uitgevoerd en op welke wijze? Hoe kijken gemeenten terug op de uitvoering en waar liepen zij in de uitvoering tegenaan? Tot slot worden de bereikte resultaten besproken.

Voor de zomer van 2023 wordt, middels een beleidsreactie, inhoudelijk gereageerd op de conclusies van dit onderzoek en hoe wij een vervolg zullen geven aan het actieplan.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd om akkoord te gaan met het aanbieden van het eindrapport aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

Enkele conclusies uit het onderzoek:
1. Het actieplan is in een zeer korte tijd geschreven (drie á vier maanden). Er is een fenomeenanalyse verricht, maar voor opties als het uitvoeren van een nulmeting, het toetsen van bestaand beleid op effectiviteit, een nadere analyse van de doelgroep en de motieven van jongeren om een wapen te dragen, is niet gekozen. Hierdoor was onvoldoende duidelijk wie de doelgroep was van het actieplan en hoe deze groep het beste kon worden bereikt. Met andere woorden, bij aanvang was niet bekend wie de jongeren waren die wapens droegen, wat hun motieven waren en hoe een gedragsverandering tot stand gebracht zou kunnen worden. Door dit gebrek aan focus was het voor gemeenten bij sommige acties lastig om hieraan invulling te geven,

2. Een positieve uitwerking van het actieplan en het proces van totstandkoming is dat het momentum creëerde voor de aanpak van wapenbezit en -gebruik onder jongeren.

3. Een kwalitatief doel van het actieplan was het veranderen van de motieven voor het dragen van wapens. Dit zou onder meer bereikt worden door acties uit het plan. Verschillende professionals benoemen echter ook het risico dat de aandacht voor messengeweld de gevoelens van onveiligheid onder risicojongeren zou kunnen versterken, en onveiligheid is een voorname reden om over te gaan tot het dragen van een wapen.

4. Om daadwerkelijk een gedragsverandering te bereiken bij de groep die al een wapen draagt, of waarbij het risico hierop groot is, is diepgaand en positief contact nodig met de risicojongeren.

4. Afstemming

De brief en het proces zijn afgestemd met de betrokken beleidsdirecties en met DCOM.

De komende periode zal met betrokken partijen gesproken worden over de opvolging van de conclusies van het onderzoek. De betrokken gemeenten hebben dit rapport nog niet ontvangen, maar ontvangen dit na verzending naar de Kamer.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
6 maart 2023

Ons kenmerk
4471311

5. Politiek-bestuurlijke context

Mogelijk krijgt het evaluatierapport, gelet op recente ontwikkelingen op dit gebied[1], aandacht in de media. Daarom is woordvoering betrokken in de afstemmingslijn.

6. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer, verder is er geen informatie die zich niet leent voor openbaarmaking.

[1] Gemeenten verbieden dragen mes in afwachting van landelijk verbod (nos.nl)